

Vlaams
Parlement

vergadering **C292**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 27 juni 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de noodzaak van een milieueffectrapport (MER) voor de Vlaamse luchthavens – 2448 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de kostprijs van zwerfvuil – 2546 (2016-2017)	5
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de kortetermijnmaatregelen die de Vlaamse Regering neemt naar aanleiding van recente calamiteiten met asbest – 2523 (2016-2017)	8
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de preventie van bos- en heidebranden – 2552 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het verhoogde gevaar op natuurbranden – 2594 (2016-2017)	13
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het concept van de natuurbegraafplaatsen en de rol van het Agentschap voor Natuur en Bos bij de concretisering daarvan – 2580 (2016-2017)	17
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de uitbreiding van de omgevingsvergunning – 2589 (2016-2017)	20
VRAAG OM UITLEG van Cindy Franssen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de resultaten van het rapport 'Medicijnen in de Waterketen, het verkennend onderzoek in de periode 2014-2016' van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) – 2595 (2016-2017)	21

VRAAG OM UITLEG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de noodzaak van een milieueffectrapport (MER) voor de Vlaamse luchthavens – 2448 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Collega's, het hof van beroep van Brussel oordeelde vrijdag dat het Waalse Gewest, de luchthaven van Luik en het transportbedrijf TNT miljoenen euro's schadevergoeding moeten betalen aan omwonenden van de luchthaven omdat er in het verleden geen milieueffectrapport opgemaakt is in het kader van de ontwikkeling van de luchthaven.

Volgens het arrest had het Waalse Gewest immers een milieueffectrapport moeten laten opstellen in het kader van de ontwikkeling van de luchthaven en in casu met betrekking tot het contract met transportbedrijf TNT.

Het hof stelt dat "het Waalse Gewest een fout heeft gemaakt door gelijktijdig met de ontwikkeling van de luchthaven niet de nodige maatregelen te nemen om de overlast die de omwonenden onvermijdelijk zouden ondervinden, te verminderen of weg te werken. De onderneming TNT en Luchthaven Luik zijn verantwoordelijk voor het doorbreken van het bestaande evenwicht met de omwonenden van de luchthaven". Ze moeten dat herstellen met een "rechtvaardige en passende vergoeding". De begeleidingsmaatregelen die werden uitgewerkt voor de omwonenden, met bijvoorbeeld de aankoop van hun huis of isolerende maatregelen, kwamen volgens het hof te laat.

Minister, wat is de impact van dit arrest op de Vlaamse luchthavens, aangezien zij in het verleden telkens een ontheffing verkregen hebben voor een milieueffectrapport? Impliceert dit dat er de facto een milieueffectrapport zal moeten worden opgesteld?

Bent u van mening dat er ook voor de Vlaamse luchthavens een milieueffectrapport moet worden opgemaakt? Welke impact heeft dit op eventuele uitbreidingsplannen van Vlaamse luchthavens?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Nevens, ik dank u voor uw vraag. Het antwoord kan heel wat misverstanden uit de wereld helpen.

De stelling dat er voor alle Vlaamse luchthavens in het verleden telkens een ontheffing werd verleend door de dienst MER is niet juist, maar fout. Het arrest heeft overigens nauwelijks effect op de Vlaamse praktijk. Vlaanderen heeft immers een eigen MER-wetgeving. Het project-MER-besluit bepaalt wanneer voor een project op Vlaams grondgebied een project-MER moet worden opgesteld en wanneer een gemotiveerd verzoek tot ontheffing of screeningsnota kan worden opgesteld.

De activiteiten van luchthavens kunnen onder meer vallen onder een aantal rubrieken, waarbij afhankelijk van de bijlage de activiteit ofwel project-MER-plichtig is, ofwel dat er een mogelijkheid bestaat om een ontheffing te verkrijgen, ofwel dat een screening moet worden opgemaakt.

Ik heb de bijlagen I en II bij me. In bijlage I is dat rubriek 8, aanleg van vliegvelden met een start- en landingsbaan van tenminste 2100 meter, rubriek 28.a en 28.b. En in bijlage II gaat het om rubriek 10.d, 13.a en 13.b. Ten slotte is

er bijlage III, met rubriek 10.d en rubriek 13. Ik licht die bepalingen hier niet toe, maar overhandig ze aan het secretariaat.

Daarnaast zijn er nog MER-rubrieken die van toepassing kunnen zijn op een andere vergunningsplichtige activiteit van een luchthaven en waarvoor in sommige gevallen een MER moet worden opgesteld. Voorbeelden zijn opslag van brandstoffen, grondwaterwinning, aanleg van een parking, enzovoort. Bovendien is het mogelijk dat voor aanpassingen aan luchthavens een nieuw ruimtelijk uitvoeringsplan moet worden opgemaakt. In dat geval wordt met de nieuwe integratieprocedure telkens nagegaan van bij de startnota of er al dan niet een aanzienlijk milieueffect is. De wetgeving inzake milieueffectrapportage moet steeds correct worden toegepast. Eventuele uitbreidingsplannen van de luchthavens moeten met andere woorden geval per geval worden getoetst aan de MER-rubrieken. In geval van twijfel over de interpretatie van de rubrieken kan advies worden gevraagd aan de dienst MER.

Ik zal alle bijlagen bezorgen aan het commissiesecretariaat.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik wist dat eigenlijk al, want als je naar de website van Vlaanderen gaat, kun je daar inderdaad terugvinden of er al dan niet een verplichting is om een MER op te stellen. Op zich is dat misschien nuttige informatie voor mijn collega's. Ik weet hoe het systeem werkt om een milieueffectrapport voor een aantal activiteiten, waaronder ook de luchthaven en de luchthavenuitbating zich bevinden, aan te vragen.

Maar ik kan enkel vaststellen dat in de praktijk de luchthaven systematisch een ontheffing vraagt. Op alle ontwikkelingen die in het verleden gebeurd zijn, heeft men zich steeds gebaseerd op het feit dat de deelontwikkeling of het bijkomende project dat men op de luchthaven wilde doen, niet MER-plichtig zou zijn. Men baseerde zich dus op het feit dat de impact van het nieuwe gebouw of de nieuwe ontwikkeling op die luchthaven in verhouding te klein is over het totaal van de luchthaven.

Ik denk dan ook dat het in de toekomst, wanneer luchthavens plannen indienen die een grotere impact zouden hebben, beter is om een totaal MER-project op te stellen voor de hele impact van de luchthaven en om ons niet altijd te beperken tot de uitbreiding of het specifieke onderdeel. Minister, wat is uw standpunt daarin? Is het nuttig of nodig om de milieueffecten te kennen van alle activiteiten die gebonden zijn aan het uitbaten van een luchthaven?

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Ik ondersteun de bezorgdheid en de vragen van mijn collega. Ik verwijs naar het dossier dat ik nauw opvolg, over de luchthaven van Deurne. Ik weet zeer zeker dat er voor de aanleg van de ondertunneling, om in orde te zijn met de ICAO-normen (International Civil Aviation Organization), indertijd een ontheffing van de MER-plicht is geweest. Dat is zelfs nog ter sprake gekomen in de plenaire vergadering x aantal jaren geleden, toen minister Crevits nog bevoegd was als minister van Mobiliteit.

In het algemeen is er trouwens de vraag, als een luchthaven verandert van activiteit – wat in Deurne zeker het geval is geweest, het is van een zaken- naar een toeristische luchthaven getransformeerd – of de milieuvergunning waarin alleen maar geluidsnormen zijn opgenomen en geen luchtkwaliteitseisen niet moet worden herbekeken. Ik denk dat dit aansluit bij de bezorgdheid van mijn collega.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Nevens, u zegt dat men altijd een ontheffing vraagt. Het staat de initiatiefnemer natuurlijk vrij om een vraag te stellen. Het is aan de onafhankelijke MER-cel om dat te beoordelen en daar al dan niet op in te gaan.

Natuurlijk moeten alle cumulatieve effecten worden bekeken. Op dat vlak is het altijd beter dat het geheel wordt bekeken, maar ook als een deelaspect wordt gerealiseerd en daar wordt een MER aangevraagd, zal in die milieueffecten-beoordeling rekening moeten worden gehouden met het cumulatieve effect. Het is niet zo dat elk project apart wordt bekeken en dat in de milieueffecten-beoordeling alleen wordt gekeken naar dat deelaspect. Het geheel wordt altijd meegenomen. Dat is van belang. Ik ben het volledig met u eens dat het altijd beter is om het gehele project te bekijken.

Mevrouw Pira, of al dan niet conform de milieuvergunning wordt gewerkt, hangt natuurlijk af van de inhoud van de vergunning. Als er bepaalde activiteiten veranderen of men wijkt af van de milieuvergunning, dan moet er uiteraard een wijziging van de milieuvergunning worden gevraagd. Dat hangt af van de individuele beoordeling en wat er precies in de vergunning staat van die specifieke luchthaven.

Bart Nevens (N-VA): Minister, u bent dezelfde mening toegedaan als ik. Als men een deelaspect wil realiseren, moet men het totaalplaatje bekijken. Ik hoop dat in de toekomst, als er nog bepaalde wijzigingen gebeuren aan luchthavens – een uitbreiding op het terrein an sich of een serieuze uitbreiding – men dan eens werk maakt van een foto van alle milieueffecten die dergelijke activiteiten met zich meebrengen. We moeten eindelijk eens weten wat de impact is van dergelijke activiteit op onze omgeving, zowel op de lucht-, als de water- en grondkwaliteit. Vandaag leeft alleszins het gevoel dat we niet echt weten welke impact dergelijke activiteiten hebben op onze omgeving.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de kostprijs van zwerfvuil – 2546 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Minister, u raamt de hoeveelheid zwerfvuil die in Vlaanderen in 2013 ingezameld werd op 17.500 ton en de kostprijs voor de opruiming op 49 miljoen euro, zo las ik in verschillende media. U komt aan deze cijfers op basis van de extrapolatie voor heel Vlaanderen van de gegevens van 64 gemeenten en enkele Vlaamse agentschappen.

“Het bepalen van de juiste hoeveelheid zwerfvuil en de kostprijs van de opruiming is statistisch gezien immers een heel moeilijke oefening,” zo zei u in verschillende kranten.

En dat klopt, want er circuleren verschillende bedragen. Zo sprak u in het statiegeld dossier eerder van een kostprijs van 61,5 miljoen euro en kwam het Nederlandse studie bureau KplusV, in opdracht van afvalmaatschappij OVAM, uit op een totaal van 103 miljoen euro. Er circuleren verschillende bedragen, terwijl een correct bedrag onontbeerlijk is voor het uitbouwen van een degelijk beleid. Ik heb daarom ook de volgende vragen.

Hoe komt het dat er nu opnieuw een ander cijfer op de proppen komt? Welke verschillen zijn er tussen de verschillende berekeningen? Welk cijfer hanteert OVAM? Is dat 103 miljoen euro of uw cijfer van 49 miljoen euro?

Opvallend is dat u antwoordde dat er enkel voor 2013 cijfers beschikbaar zijn als het gaat over de kostprijs. Hoe evalueert en onderbouwt u uw beleid van de voorbije jaren dan, aangezien u verwijst naar de cijfers van 2013?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Nevens, op 2 mei is ongeveer dezelfde vraag – onder meer door u – besproken in deze commissie. Ik zal het antwoord van toen nog eens overlopen.

“OVAM voert tweejaarlijks studies uit naar de hoeveelheid zwerfvuil. Een eerste maal gebeurde dit in 2014 op basis van gegevens van 2013; een tweede keer in 2016 op basis van gegevens over 2015. Deze tweede studie is nog niet opgeleverd en geeft alleen voorlopige resultaten.

Beide studies dateren van voor de start van het versterkte zwerfvuilbeleid. In beide studies wordt gebruikgemaakt van een ‘activity-based costing’-model, waarbij er op basis van specifieke kengetallen een schatting wordt gemaakt van de ingezamelde hoeveelheid zwerfvuil, en dus niet van de hoeveelheid zwerfvuil op de grond. De hoeveelheid ingezameld zwerfvuil wordt in het onderzoek dus beschouwd als maat voor de hoeveelheid zwerfvuil op de grond.

Voorbeelden van kengetallen zijn de hoeveelheden opgehaald zwerfvuil via vuilnisbakken en via veegactiviteiten. Andere kengetallen geven een indicatie van de beheerskosten. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het aantal personeelsleden of veegmachines.

Het uitvoeren van een dergelijke studie is geen gemakkelijke oefening. De gegevens moeten worden opgevraagd bij de gemeenten die niet steeds even accuraat hoeveelheden en kosten bijhouden, of die inzamelingen combineren waardoor de hoeveelheid zwerfvuil gemengd wordt met bijvoorbeeld het afval uit straatvuilnisbakjes, of waarbij grote hoeveelheden zand mee opgeveegd worden.

We merken ook in de omliggende landen dat inschattingen van de hoeveelheid zwerfvuil geen evidentie zijn. Zo zijn de gegevens voor de hoeveelheden zwerfvuil in Nederland ook niet evident. Ook andere landen beschikken over methodes, maar er zit altijd een foutenmarge op.

Een betaalbare en betrouwbare methode om de hoeveelheid zwerfvuil rechtstreeks te meten, is nog niet voorhanden, ook niet internationaal.

Vlaanderen heeft al verschillende monitoringinstrumenten, waaronder de netheidsbarometer, de tweejaarlijkse studie en de fractietelling. Het is zaak om deze op basis van voortschrijdend inzicht op een logische wijze samen te leggen en verstandig te interpreteren.

De studie op zich biedt onvoldoende basis voor een echte evaluatie van het beleid. De voorlopige resultaten van de studie over 2015 wijken sterk af van de gegevens die in 2013 werden verzameld. Zo liggen de voorlopige resultaten voor de hoeveelheid ingezameld zwerfvuil 40 procent hoger dan de resultaten van het onderzoek van 2013. De ingeschatte beheerskosten voor zwerfvuil stegen van 61 miljoen naar 103 miljoen euro.

Uit deze grote verschillen mag volgens OVAM niet worden afgeleid dat het zwerfvuilprobleem op 2 jaar tijd met deze omvang is toegenomen. Mogelijke oorzaak

voor deze grote verschillen is de sterk verschillende steekproef, het grote verschil tussen de bevraging in 2013 en 2015. In 2013 ging het om 64 gemeenten, in 2015 om 115 gemeenten. Maken we de vergelijking tussen de gemeenten die zowel in 2013 als in 2015 tot de steekproef behoorden, dan zijn de verschillen opmerkelijk kleiner. Dan gaat het om een stijging van 13 procent. Daarnaast werden in 2013 alleen de gegevens van zwerfvuil bevestigd, terwijl in 2015 de studie werd opengetrokken en er een bevraging gebeurde naar zowel de gegevens van zwerfvuil als de gegevens voor sluikstorten. In het onderzoek over 2015 zijn zwerfvuil en sluikstorten dus afzonderlijk bevestigd, terwijl dit in 2013 niet het geval was.

Binnen de gemeentebesturen is er een grote verscheidenheid in de manier waarop zwerfvuil en sluikstorten geregistreerd worden. Naast de gemeenten waar de gegevens van beide fracties zeer goed geregistreerd worden als gevolg van de nodige aandacht voor deze problematiek, kan in een aantal gemeenten bijvoorbeeld door de inzamelwijze geen onderscheid gemaakt worden tussen beide fracties. Omdat er zulke grote verschillen zijn tussen beide studies, besliste de OVAM om de methodiek en de resultaten te onderwerpen aan een 'peer review' door een hierin gespecialiseerd bureau. De door dit bureau uitgewerkte peer review formuleert bij het uitgevoerde onderzoek een aantal pertinente vragen en bedenkingen. De algemene conclusie is dat het voorliggende ontwerprapport op dit ogenblik onvoldoende robuuste resultaten presenteert. Het geeft natuurlijk wel een trend weer. De gegevens op basis van de opmerkingen in de peer review, worden aangevuld en verduidelijkt. Zo wordt het aantal gemeenten dat bevestigd wordt, opgetrokken en de methodologie verfijnd." Dat is wat ik heb geantwoord op 2 mei.

Het Vlaamse zwerfvuilbeleid is gestoeld op vijf pijlers: infrastructuur, omgeving, communicatie, participatie en handhaving. Dat beleid is de voorbije jaren altijd op die manier gevoerd. Bovendien wordt er sinds 2016 nog sterker ingezet op het vijfpijlerbeleid. Deze aanpak op maat is noodzakelijk, al dan niet in combinatie met andere maatregelen.

Zoals gesteld in mijn antwoord op 2 mei heb ik aan de OVAM de opdracht gegeven om boven op de aanpak op maat, bijkomende beleidsinstrumenten uit te werken om de plandoelstelling inzake zwerfvuil te realiseren. Dat kan bijvoorbeeld betrekking hebben op de invoering van statiegeld of een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. Zwerfvuil is een thema dat ons allemaal bezighoudt, en vooral de gemeentebesturen, die daar toch een beetje de dupe van zijn. De kostprijs voor het opruimen van zwerfvuil wordt voor een groot deel gekatapulteerd op de gemeenten. Het is goed dat er verschillende acties zijn en dat er een campagne is met een aantal doelstellingen.

Wat handhaving betreft – en nu zult u zeggen dat dit in handen ligt van de gemeentebesturen zelf – heb ik het gevoel dat er nog een tandje bij moet worden gestoken. Het is immers de enige manier om zwerfvuil en sluikstorten aan banden te leggen. Het blijft veel geld – of het dan gaat over de cijfers van 2013 of over die van 2015 – dat moet worden gependend om het vuil van iemand anders op te ruimen. Het is ook door campagnes te voeren dat dit meer aandacht krijgt. Men wordt daar alerter voor, en het draagvlak om dat te signaleren wordt groter. Ook wordt de bereidheid groter om daar zelf aan deel te nemen via Mooimakers: een heel mooi initiatief van de OVAM om mensen bewuster te maken.

Ondanks de goede wil en de het vele geld dat men ertegenaan gooit, blijkt het luik handhaving moeilijk in de praktijk om te zetten. Wanneer men dat doet,

moet men ook op heterdaad kunnen betrappen. Camera's zouden daar soelaas kunnen bieden. De laatste doelstelling om die handhaving beter te onderbouwen en te uit te rollen, is nodig en nuttig wanneer men een antwoord wil bieden op de problematiek van zwerfvuil en sluikstorten.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Nevens, handhaving is een van de pijlers die we versterken. Dat betekent onder meer dat er serieuze budgetten gaan naar het installeren van camera's om op die manier de pakkans te vergroten. We doen daar dus een bijkomende inspanning.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Ik hoop dat deze aanpak vruchten zal afwerpen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de kortetermijnmaatregelen die de Vlaamse Regering neemt naar aanleiding van recente calamiteiten met asbest
– 2523 (2016-2017)**

Voorzitter: de heer Bart Nevens

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Voorzitter, collega's, minister, ongeveer drie maanden geleden hadden we een gedachtewisseling met de Openbare Afvalstoffenmaatschappij (OVAM), met Sven De Mulder, over het Asbestafbouwplan dat op stapel staat. Intussen is er in de commissie nog al een vraag over asbest geweest en mijn vraag sluit daar een beetje op aan.

We weten al lang dat het de ambitie van Vlaanderen is om asbestveilig te zijn tegen 2040. OVAM is daarvan de regisseur en tegen 2018 zou het definitieve plan worden opgeleverd. Tot zover de plannen.

Sinds een aantal maanden heb ik het trefwoord 'asbest' als zoekterm in mijn persoverzicht opgenomen. Ik zou iedereen kunnen aanraden om dat te doen, want elke dag wel verschijnen er een aantal artikels over calamiteiten met asbest in Vlaanderen, jammer genoeg. Het gaat soms over relatief kleine calamiteiten zoals een beperkte brand, maar soms ook over grote zaken zoals boerderijbranden, onregelmatigheden in containerparken, asbest dat gevonden wordt op werfwegen, afbraakwerkzaamheden waarvan achteraf bleek dat er asbest bij was. Je kunt het zo gek niet bedenken of het gebeurt in Vlaanderen en allicht ook in de rest van Europa.

Een van de grotere calamiteiten was een stortplaats van SVK in Sint-Niklaas. Een paar weken geleden doken er beelden op die moeten aantonen hoe risicovol men op die plek met asbest omgaat. Op de beelden is te zien hoe een vrachtwagen afval dumpst in een put. Er is een grote stofontwikkeling. De administratie Leefmilieu, Natuur en Energie staat in voor het toezicht. Deze beelden lijken te bevestigen dat het asbest niet op de juiste manier is verwerkt en er schadelijke stoffen kunnen vrijkomen. Verzwarende omstandigheid is ook dat deze stortplaats zich niet zo ver van een woonwijk bevindt.

Ik wil me niet beperken tot die voorbeelden, maar het gaat erom dat er elke dag wel ergens in Vlaanderen een calamiteit is. Het is wel frappant dat zulke toestanden

in Vlaanderen anno 2017 nog mogelijk zijn. De alertheid over asbest is veel te laag. Zoals Sven De Mulder in maart in deze commissie zei, is er een vals gevoel van veiligheid. Het is toch de taak van de overheid om hierop toe te zien en ervoor te zorgen dat mensen in veilige omstandigheden kunnen leven, werken, wonen.

Minister, Vlaanderen asbestveilig krijgen tegen 2040 is een veel te ruime tijds-horizon. Wat zult u op korte termijn doen zodat dit soort calamiteiten met asbest eens en voor altijd tot het verleden behoren of dat de risico's ten minste zo klein mogelijk zijn?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega, binnen de mogelijkheden die er zijn, proberen we het risico op het vrijkomen van asbest zoveel mogelijk te beperken. We moeten een onderscheid maken tussen calamiteiten die zich voordoen op actieve stortplaatsen en andere. Bij actieve stortplaatsen moeten uiteraard zowel de gewestelijke milieuwetgeving en de milieuvergunningvoorwaarden als de federale verplichtingen inzake asbest ter bescherming van de blootstelling van werknemers worden toegepast. Het toezicht op de milieuregelgeving en de vergunningvoorwaarden gebeurt door de afdeling Handhaving. Het toezicht op de naleving van de arbeidswetgeving gebeurt door de directie Toezicht op het Welzijn op het Werk.

Het toezicht door de afdeling Handhaving gebeurt via regelmatige, onaangekondigde inspecties. De te respecteren maatregelen omvatten voorschriften betreffende het afgedekt of verpakt aanleveren, periodiek bevochtigen en tijdelijke afdek na de aanleveruren. Het al dan niet met verhoogde frequentie bewaken van deze voorschriften en het eventueel specificeren van de aanlevervoorwaarden inzake verpakking behoren tot de geplande initiatieven. Voor iedereen, ook particulieren, geldt vanuit de bepalingen van titel II van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (VLAREM) dat bij het transporteren van afvalstoffen geen vezels mogen vrijkomen om op die manier calamiteiten te vermijden, bijvoorbeeld door het af te dekken of te verpakken. Daarnaast geldt eveneens dat het asbesthoudende materiaal niet mag worden gegooid of gebroken en in gesloten verpakking moet worden opgeslagen. De omzendbrief van 27 augustus 2008 over containerparken wees specifiek op de te volgen richtlijnen vanuit de federale arbeidswetgeving. Er werd ook gespecificeerd hoe burgers en containerparken zelf moeten handelen bij de aanlevering, inzameling en opslag.

Locaties waar illegaal asbesthoudend afval gedumpt is, worden in het kader van het toezicht op het illegaal achterlaten van afvalstoffen aangepakt. Hierbij streeft men ernaar om zoveel mogelijk de overtreder aan te zetten tot het zelf opruimen van de afvalstoffen en deze af te voeren naar een vergunde verwerker op eigen kosten. Het is de toezichthouder die dit opvolgt binnen de mogelijkheden die het Milieuhandhavingsdecreet hem biedt.

Het traject van het asbestafbouwplan omvat een globale horizon tot 2040 voor een afbouw van de asbestaanwezigheid tot een veilige omgeving. Dat wil niet zeggen dat we wachten tot 2040. We starten vandaag. Een voorbeeld is wat we hebben gedaan met de scholen, maar ook de gezamenlijke initiatieven die we nemen in tal van gemeenten, waarop we nu al heel uitvoerig zijn doorgegaan.

Inbreuken op voorschriften zijn moeilijk helemaal te vermijden. De huidige voorschriften kunnen volstaan, maar net zoals bij een verkeersovertreding zijn er altijd wel inbreuken op voorschriften, inderdaad met calamiteiten tot gevolg. Controle en toezicht worden sowieso uitgeoefend door de bevoegde instanties: de afdeling Handhaving, de lokale toezichthouders en de externe directies van de arbeidsinspectie. Er wordt preventief ingezet op de sensibilisering van burgers en lokale toezichthouders, waarbij voor de laatste specifieke leidraden zijn aangeboden door

de OVAM om de correcte handhaving te begeleiden. Ook worden er permanent opleidingen en studiedagen georganiseerd om hen hierin te onderrichten. Binnen het asbestafbouwplan zal een verdere ondersteuning en uitbouw van de handhaving inzake een veilige omgang met asbest ook een van de belangrijke pijlers zijn.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Vanzelfsprekend zijn wij ook voor een gecoördineerd en toekomstgericht beleid. Laat dat alleszins duidelijk zijn. We zijn niet per se gewonnen voor allemaal ad-hocmaatregelen naast elkaar. Op zich is het dus natuurlijk een goede zaak dat er een plan komt. Volgens ons zijn er echter een aantal risicovolle situaties in tal van plekken in Vlaanderen waartegen toch weinig wordt opgetreden of waaraan toch relatief weinig wordt gedaan.

Minister, ik denk dat de regelgeving zoals u die vooropstelt, wel oké is, maar dat de handhaving of de omgang hiermee vaak te wensen overlaat. U vergelijkt dit enigszins met de verkeersregelgeving. Ik denk dat die vergelijking voor een stukje wel opgaat, maar toch niet helemaal. Er is een tijd geweest waarin mensen dachten dat drinken en rijden samengingen. Sommigen denken dat nu nog, maar er is een tijd geweest waarin dat algemeen min of meer werd aanvaard, zeker bij bepaalde leeftijdsgroepen. Ik heb het dan over de ouderen, niet over de jongere leeftijdsgroepen, voor alle duidelijkheid. Ondertussen is er toch wel een consensus over dat dat helemaal niet kan. Ik zie inzake asbest iets gelijkaardigs gebeuren, ook als ik daarover spreek met mensen in mijn omgeving en reacties zie of lees op calamiteiten. Dan zie ik gemengde reacties. Een heel grote groep zegt dat dat gevaarlijk is, dat men daarmee moet oppassen, maar er is toch ook nog altijd een groep die in de ontkenningfase zit, die meent dat dat toch niet zoveel kwaad kan, dat zo'n beetje asbest niet uitmaakt. Ik vind dat gevaarlijk en het lijkt me goed dat we ook op het vlak van sensibilisering een aantal tandjes bij schakelen. Ik stel vandaag de dag immers nog altijd vast, elke dag opnieuw, dat er mensen zijn, ook soms mensen met verantwoordelijke functies in organisaties of scholen, die zich helemaal niet of te weinig bewust zijn van het probleem, en ik maak me daar oprecht zorgen over.

Een ander element dat ik hierbij kort wil aanraken, is het feit dat mensen zich ook vaak in de steek gelaten voelen of moedeloos zijn: koppels die een huis hebben gekocht waarna blijkt dat er asbest in de leidingen zit, of in het pleisterwerk of weet ik veel waar, op plekken waarvan ze dat eerst niet hadden gedacht. Zij maken zich daar echt wel zorgen over, en ze voelen zich ook echt wel gepakt, in die zin dat het vaak heel veel geld kost om te saneren als ze daar iets willen verbouwen. Vaak kunnen ze dat niet, wat hen vaak noopt tot minder gelukkige oplossingen, zoals zelf maar wat beginnen te klussen of de zaak zelf aanpassen. Mensen contacteren me daar regelmatig over. Ofwel willen ze iets doen dat niet koosjer is, en dan raad ik hun dat stellig af, ofwel hebben ze iets gedaan dat niet koosjer was, in de privésfeer dan, bedoel ik, en dan zitten ze met grote vragen.

Ik meen dus dat we op dat vlak echt niet kunnen wachten tot 2018 om een plan te beginnen uit te rollen. Ik denk dat we vandaag de dag nog meer aan sensibilisering moeten doen. Ik begrijp dat we vandaag niet alles kunnen oplossen, ik vraag dat ook helemaal niet, maar ik denk bijvoorbeeld aan lokalen van jeugdbewegingen, aan scholen. U zegt wel wat geld te hebben uitgetrokken om daar iets aan te doen. Op zich is dat natuurlijk een goede zaak, maar de noden zijn veel groter dan de middelen die daar nu aan worden besteed. Ik zou dus echt willen oproepen om de thematiek nog ernstiger te nemen en sneller te gaan dan u nu van plan bent.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, we delen natuurlijk de bezorgdheid van de collega. Het thema is hier ook al een aantal keren aan de orde geweest. Er zitten echter toch ook wel een aantal dingen in de pijplijn. Dat hebben we hier ook al kunnen horen tijdens vorige commissievergaderingen. Ik verwijs naar het asbestafbouwplan voor 2018, acties van de OVAM, proefprojecten. We verwachten daar dus toch wel iets van. Natuurlijk heeft men gelijk als men zegt dat die handhaving zeer belangrijk blijft. Dat is ook iets waarop wij altijd hameren. We kunnen doen wat we willen, zoveel plannen maken als we willen, zoveel acties uittekenen als we willen, er zal altijd moeten worden gehandhaafd, en dat is misschien moeilijk.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, nog niet zo lang geleden, enkele maanden geleden, hebben we hier inderdaad een heel interessante gedachtewisseling gehad over het asbestafbouwplan. Toen hebben we nog eens een stand van zaken gekregen. De huidige techniek in Vlaanderen behelst het storten van het asbesthoudend afval, onder specifieke voorwaarden, op stortplaatsen die gevaarlijk afval mogen accepteren. Volgens de huidige trends inzake het bergen van afval zal de beschikbare stortcapaciteit over enkele jaren moeten worden uitgebreid. Dat gaat dan uiteraard ten koste van de beschikbare ruimte, maar bovendien schuiven we met het storten van asbestafval de potentiële risico's en de beheerskosten enkel door naar de toekomstige generaties. Ik heb tijdens de gedachtewisseling toen ook al wat bijkomende vragen gesteld over de alternatieven voor het storten van asbest. Ik heb vervolgens ook een schriftelijke vraag hierover gesteld. Ik moet eerlijk zeggen dat het me toen toch wel verbaasde dat er in Vlaanderen maar liefst 2226 potentiële stortplaatsen werden geïnventariseerd. Dat is een hoeveelheid waar ik toch wel van moet slikken. Het is dus hoog tijd dat Vlaanderen, dat toch een koploper wil zijn inzake circulaire economie en het herwaarderen van reststromen, ook inzet op die alternatieven.

Uit de antwoorden van de OVAM bleek tijdens de gedachtewisseling dat er twee technieken in aanmerking zijn genomen en dat er nog volop moet worden ingezet op innovatie. Minister, ik wil u warm oproepen om in te zetten op preventie, hergebruik en recyclage en om heel snel werk te maken van innovaties op het terrein.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, er worden vandaag inderdaad maatregelen genomen. Er is het vooruitzicht van een asbestafbouwplan in 2018 en er is een horizon 2040 voor een asbestvrij Vlaanderen. De vraag is of dat vandaag genoeg is, en mijn inschatting is dat dat niet genoeg is. Ik heb dat al meerdere keren gezegd in deze commissie en ik heb de indruk dat daar weinig vooruitgang in wordt geboekt.

U citeert altijd regelgeving waaraan containerparken moeten voldoen, regelgeving die burgers moeten respecteren. Dat is het punt dat collega's Vandaele en Danen en ikzelf telkens maken: die handhaving is vandaag puur theoretisch. In de praktijk is die nagenoeg onbestaande, zeker ten aanzien van burgers. Wat je vandaag met asbest ook doet in je eigen woning, er is geen feitelijke controle op en geen handhaving. De vraag is of we daar vandaag iets aan gaan doen, of dat we nog even gaan wachten op het asbestafbouwplan in 2018 om daarrond iets te ontwikkelen. We moeten daar vandaag maatregelen voor treffen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Dat we alleen verwijzen naar de bestaande regelgeving containerparken ... Het is de eerste keer dat er een planmatige aanpak is, dat we een asbestveilig Vlaanderen hebben vooropgesteld, dat een Vlaamse

Regering dat ook heeft goedgekeurd, en dat we daarvoor gaan. Maar we wachten er niet op. We hebben bijkomende middelen vrijgemaakt – toch wel een serieuze som – om de scholen prioritair aan te pakken. We hebben verschillende samenaankopen in heel wat gebieden die de kosten voor de particulier om asbest veilig te verwijderen, in totaal aanpakken. Ik heb hier de voorbije weken al een overzicht op tafel gelegd, maar ik wil dit nog eens benadrukken.

De handhaving gebeurt niet alleen op papier. Er gebeurt onderzoek op het terrein. We maken jaarlijks zo'n handhavingsplan op met bepaalde prioriteiten. Ik stel voor dat we het komende jaar de handhaving inzake asbest, of dat nu bij storten, bedrijven of particulieren is, als een van de prioriteiten in het komende handhavingsplan zetten om er zo met een geoliede machine op alle niveaus op in te zetten. Dat geeft ook de mogelijkheid om de kennis over het herkennen van de problemen op alle niveaus te verhogen. Dat engagement wil ik hier aangaan, en ik zal het in die zin doorgeven.

Alternatieven van storten dan. Als we massaal onveilig asbest willen verwijderen, moeten we er iets mee doen. Storten is tot nu toe het beste wat we kunnen doen. Er worden op dit moment een aantal pistes uitgeprobeerd in het buitenland, maar die blijken gigantisch duur te zijn. Het is natuurlijk altijd beter om onze middelen in te zetten op het veilig verwijderen, dan dat ze wegvloeien in alternatieven. Men zegt me dat het een paar duizend euro per ton kost om op die alternatieven in te zetten. Dat is gigantisch veel. Dat wil niet zeggen dat er niet verder onderzoek gebeurt en dat we bereid zijn om dat te ondersteunen, zeker in het kader van de circulaire economie. Vandaag is er ook nog geen nuttige toepassing die goed, veilig en betaalbaar is en die ons ook in staat stelt om dat op een andere manier te doen. Mocht die er zijn, dan zouden we daar absoluut op inzetten. U mag daarop rekenen.

Ook het storten is natuurlijk niet evident. Je moet er ruimte voor hebben, het ligt altijd heel gevoelig in de buurt, wat ik helemaal begrijp. Als we asbest willen verwijderen, moeten we er natuurlijk ook ergens mee naartoe, en moet dat op een zo goed en veilig mogelijke, maar ook betaalbare manier kunnen gebeuren. We volgen uiteraard de evoluties en onderzoeken op de voet. Er wordt voldoende op ingezet om de alternatieven te kunnen ontwikkelen.

Zeggen dat er te weinig gebeurt ... het zal altijd te weinig zijn. Collega Danen, wilt u dat we van vandaag op morgen alle problemen op het vlak van asbest uit de wereld helpen? Dat lijkt me helemaal niet realistisch te zijn, tenzij u de oplossing hebt. We spreken hier over miljarden euro's en we moeten het ook nog uitgerold krijgen op het terrein. We moeten ook voldoende firma's en mensen hebben om het te doen. We mogen plots al die miljarden vrijmaken, maar dan zullen we ook de mensen en de capaciteit niet hebben om het te verwerken. We moeten dat dus planmatig doen. Dat gebeurt trouwens ook in het buitenland.

Het klopt dat we niet genoeg kunnen sensibiliseren. Daarom blijven we daar verder op inzetten op alle mogelijke vlakken. We moeten het blijven herhalen. Nogmaals, ik geloof wel in het prioritair inzetten van de handhaving om zo alle neuzen in dezelfde richting te krijgen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): In ons land waren we ooit – eind jaren 60, begin jaren 70 – een van de koplopers inzake asbesttoepassingen. Er zijn maar drie landen in de wereld waar meer asbestdoden vallen dan in ons land, en dat is dus toch een heel serieuze zaak. Vandaar mijn bezorgdheid hierover. Ik ben ervan overtuigd dat iedereen die hier zit, erom bezorgd is. We moeten er wel voor zorgen dat we doen wat moet.

Ik neem aan dat in het plan een soort van prioritering zal zitten, wat eerst moet gebeuren en wat kan wachten. Dat is nogal wiedes. Ik zie vandaag zaken gebeuren, bijvoorbeeld scholen die grote bouwwerken aan het doen zijn en die daarnaast een krakkemikkige asbestfietsstalling laten staan. Ik begrijp dat niet. Er is geen enkele goede reden om die te laten staan. Als je aan die school vraagt hoe dat komt, dan zeggen ze dat ze subsidies krijgen voor de fietsstalling en dat het geld op was en ze het dus niet doen. Dat gaat niet over gigantische bedragen, het gaat per gemeente of school over een aantal duizenden euro's, maar dat zijn niet de gigantische bedragen. Ik denk ook aan jeugdbewegingslokalen, kamphuizen. Als we daar de eerste prioriteit leggen, kunnen we heel wat doen met relatief beperkte middelen.

En natuurlijk, als het probleem groot is, moet je er ook voor zorgen dat je er relevante middelen tegenover zet. Ik hoop echt dat u dat zult doen en dat u een tandje zult bijsteken op het vlak van die sensibilisering.

Verder ben ik blij te horen dat u wat handhaving betreft, asbest de komende jaren in de bovenste lade zult steken. Ik wil u daarvoor danken. Ik hoop echt dat dat een verschil kan maken, om van onze regio een asbestveiligere plek te maken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de preventie van bos- en heidebranden
– 2552 (2016-2017)**

**VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het verhoogde gevaar op natuurbranden
– 2594 (2016-2017)**

Voorzitter: de heer Bart Nevens

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Collega's, de voorbije weken werden we in de media opnieuw geconfronteerd met zware bosbranden in Portugal en Spanje. Intussen werd ook in onze natuurgebieden in Vlaanderen de waakzaamheid opgedreven. We hebben de voorbije weken ook code oranje en zelfs code rood gekend.

In het verleden hebben wij in het Vlaams Parlement reeds uitvoering gedebatteerd rond bos- en heidebranden. De branden op de Kalmthoutse Heide in mei 2011 werden de grootste ecologische ramp ooit in Vlaanderen genoemd. Er ging toen zo'n 600 hectare in vlammen op. De laatste bespreking dateert van mei 2016 in de commissie, naar aanleiding van mijn vraag om uitleg rond de preventie van bos- en heidebranden in Vlaanderen.

Investeren in de biodiversiteit komt de brandpreventie ten goede. Minister, u hebt in het verleden reeds verklaard dat nieuwe bossen met minder brandgevoelige loofbomen zouden worden aangelegd. Ook werd er 180.000 euro vrijgemaakt in een betere atlas met veel duidelijkere gps en coördinaten.

Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) ontwikkelde in samenwerking met het Nationaal Geografisch Instituut en ASTRID, de operator voor de hulpdiensten en Binnenlandse Zaken en Defensie, een nieuwe applicatie. Op zaterdag 17 juni jongstleden werd de applicatie getest tijdens een grote rampoefening waarbij de verschillende diensten, waaronder de brandweer en de civiele bescherming, een

heleboel opdrachten moesten uitvoeren, zoals het inzetten van een blushelikopter, die op de juiste locatie duizend liter water uit een bluszak moest droppen.

Een recent artikel in De Standaard met als titel 'De klimaatverandering brengt moordende bosbranden met zich mee' bericht over een recent rapport van de Europese Commissie waarin wordt gewaarschuwd dat de jaarlijkse kosten van bosbranden alleen maar zullen toenemen. In het meer pessimistische scenario zullen de kosten meer dan verdubbelen. Vooral Portugal loopt het meeste risico. Spanje staat nog op de tweede plaats, maar dat zal op termijn bijvoorbeeld Italië kunnen worden.

Naar alle waarschijnlijkheid zal het aantal bosbranden de komende jaren nog toenemen, onder meer door de klimaatverandering, maar ook puur door de grotere aanwezigheid van mensen. Vlaanderen is in de eerste plaats bevoegd voor het beheer van natuurgebieden. We moeten dus blijvend actie ondernemen om bos- en heidebranden te vermijden en die efficiënter te bestrijden als ze plaatsvinden.

Minister, hoe versterkt en optimaliseert u de preventie van bos- en heidebranden? Zijn er plannen om de preventie van bos- en heidebranden nog uit te breiden? Zo ja, op welke manier?

Plant u bijkomende investeringen in de biodiversiteit in het kader van de brandpreventie?

Hoe evalueert u de nieuwe atlas en de applicatie die na de rampenroefening werd opgemaakt?

Wanneer zal de nieuwe applicatie effectief operationeel worden?

De communicatie tussen de verschillende overheden en de hulpdiensten gebeurt onder de coördinatie en bevoegdheid van het federale ministerie van Binnenlandse Zaken. Dat bleek toch uit uw antwoord van vorig jaar. Hoe evalueert u de communicatie tussen de overheid en de burgers in het kader van zowel de preventie van bos- en heidebranden alsook het communiceren van specifieke maatregelen naar de burgers zodra er zich een nieuwe bosbrand voordoet?

Sensibilisering is uiteraard ook een heel belangrijke maatregel in de strijd tegen bos- en heidebranden. Op het terrein wordt er gewerkt met waarschuwingen en ook de codes zijn een vorm van sensibilisering. De boswachters hebben in het kader van de sensibilisering een belangrijke rol. Minister, u hebt tijdens de laatste bespreking verklaard dat mensen af en toe ook bekeurd worden. Op welke manier kunnen boswachters mensen bekeuren? Hoe vaak kwam dit het afgelopen jaar voor in Vlaanderen?

Hoe evalueert u het rapport van de Europese Commissie inzake de jaarlijkse kosten van de bosbranden? Welke conclusies voor Vlaanderen of België hebt u hieruit getrokken? Hoe scoort Vlaanderen of België in het rapport van de Europese Commissie inzake de jaarlijkse kosten van de bosbranden?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, de aanhoudende droogte – een paar weken geleden, we zijn er nu hopelijk van af – zorgde niet alleen voor watertekorten, het verhoogde ook het risico op natuurbranden. Zoals mevrouw De Vroe al zei, mogen we dat in de toekomst met de klimaatproblematiek nog meer verwachten dan vandaag het geval is. Zeker in Vlaanderen, waar er weinig natuur en bos is, moeten we extra waakzaam zijn.

Volgens de heer Baetens van de UGent is de kans op een grote natuurbrand meer dan 50 procent. Op basis van informatie die hij dagelijks krijgt van de Europese

organisatie die bosbranden in het oog houdt, besluit hij dat het risico in onze regio even hoog is als in het zuiden van Europa. De Kempen en Limburg zijn traditioneel het vatbaarst voor natuurbranden, maar momenteel is er volgens het Agentschap voor Natuur en Bos ook een hoog brandgevaar in Vlaams-Brabant, mijnheer Nevens.

Het Zoniënwoud, een van onze grote natuurmonumenten, staat op de gevarenlijst. De brandweer zegt dat, als het Zoniënwoud brandt, we machteloos zouden staan. Minister, dat zou natuurlijk ook een streep door de rekening zijn van het UNESCO-dossier waarin we het Zoniënwoud graag erkend willen zien als werelderfgoed.

Minister, is het brandgevaar in het Zoniënwoud en de andere bosgebieden in Vlaanderen effectief zo groot als de media laten uitschijnen? Of is dat een beetje overdreven?

Op welke manier worden voorbereidingen getroffen om in extreme weersomstandigheden natuurbranden in onze waardevolle bos-, natuur- en heidegebieden te voorkomen?

Een aantal jaren geleden werd Vlaanderen al eens geteisterd door een grote brand. Ik wilde de heer Ceyskens als getuige oproepen, maar hij heeft me net verteld dat hij andere prioriteiten heeft. Hij weet natuurlijk waarover we spreken, het gaat over zijn streek. Sindsdien herstelde de natuur op die plaatsen. Hebben die branden en de manier waarop de natuur zich toen al dan niet herstelde, inzichten opgeleverd die nuttig kunnen zijn voor het beleid dat u voor ogen hebt?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, ik dank jullie voor de vraag. Het is inderdaad een problematiek die ook bij ons leeft en die ook vanuit onze diensten goed wordt opgevolgd. In de voorbije periode zorgde de combinatie van droogte, weinig neerslag en hoge temperaturen ervoor dat er inderdaad risico is en dat er een sterk verhoogd brandrisico is, vooral voor de heidevegetatie en naaldbossen. Dat kan zich dan ook doorzetten naar loofhoutbossen.

De inschatting van het risico gebeurt op basis van de meteorologische modellen, aangeleverd door de Meteo Wing van Defensie, maar ook door de inschatting van de droogte van de vegetatie op het terrein, door het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). De huidige inschattingen in België zijn in lijn met de modellen van de Europese Commissie. Het resultaat is de afgekondigde brandfase volgens kleurcodes groen, geel, oranje, rood. Het bepalen en afkondigen van de brandfases door het ANB gebeurt in overleg met de brandweer. Dit laat toe om op getrapte wijze vooraf gedefinieerde acties en de staat van paraatheid bij de hulpdiensten te bepalen. De acties verschillen per brandfase en zijn afhankelijk van de natuurtypes per regio of brandweerzone. Bij extreme weersomstandigheden zoals ze zich nu voordoen, kan zowel op initiatief van de brandweer als van het ANB extra overleg worden gepleegd om na te gaan of bijkomende acties nodig zijn. Dit zijn acties zoals sensibilisering, bijkomende communicatie naar de burger – bijvoorbeeld het plaatsen van informatieborden –, extra terreinpatrouilles voor snellere detectie en wijziging van de bezetting van de brandtoren.

Daarnaast worden er ook afspraken gemaakt met de diensten van Binnenlandse Zaken en de provincies. We hebben onlangs een heidebrand zeer snel onder controle kunnen krijgen dankzij de preventieve maatregelen en extra controles. We hebben daar een ramp kunnen voorkomen.

Zowel in het huidige als in het toekomstige beheer is er aandacht voor maatregelen die de brandveiligheid van het terrein verhogen. Ik herinner me de grote heidebranden van 2011. We hebben toen een stevige evaluatie gemaakt en op het terrein heel wat geïnvesteerd om de brandpreventie groter te maken.

In het nieuwe beheerplan voor het Vlaams natuurreservaat Kalmthoutse Heide werden een aantal maatregelen uitgewerkt: de compartimentering van het terrein door brandwegen en ecologische brandgangen met brandvertragende effecten; versnelde bosomvorming van naaldhout naar gemengd loofhout, naaldhout ontvlamt veel sneller; en logistieke ingrepen voor een hogere beschikbaarheid van bluswater dieper in het natuurgebied.

Ook communicatie is belangrijk. Dit gebeurt door de verschillende actoren op het terrein goed af te stemmen. Er is onlangs nog een oefening geweest. Het gaat om alle hulpdiensten, de lokale overheden – de kaarten moeten in orde zijn – en het ANB.

Er is steeds ruimte voor verbetering: een communicatieplan kan bijvoorbeeld vervat zitten in een provinciaal bijzonder nood- en interventieplan voor bos- en natuurbranden. Hierin kunnen afspraken gemaakt worden tussen de verschillende actoren op het terrein, waardoor de communicatie meer geïntegreerd kan plaatsvinden. Recent heeft het ANB de medewerking gevraagd aan de provinciale dienst voor noodplanning van Antwerpen om te starten met een provinciaal nood- en interventieplan voor bos- en natuurbranden, en dit naar analogie met het plan dat reeds bestaat in de provincie Limburg.

Het gevoerde beleid om de biodiversiteit te verbeteren, heeft eveneens een gunstig neveneffect in het kader van brandpreventie. Het huidige natuurbeheer streeft namelijk naar de omvorming van risicogevoelig naaldbos naar een structuurrijk gemengd of volledig loofbos.

Daarnaast kan het ANB tijdens een periode met verhoogd risico op brand een verbod uitvaardigen op het roken in natuurgebieden, op het maken van kampvuren, maar ook delen van natuur- en bosgebieden ontoegankelijk verklaren.

In 2016 werden vijf aanmaningen en tien processen-verbaal opgesteld voor overtredingen van het verbod op vuur maken in of te dicht bij een bos. Met deze maatregelen wordt getracht te voorkomen dat er zich opnieuw grote branden zullen voordoen in Vlaanderen zoals we die in het verleden gekend hebben. Niet alleen verloopt vegetatieherstel heel moeizaam, het vereist ook een bijkomende intensivering van de nodige beheeringrepen om de verruiging en spontane verbossing van afgebrande heideterreinen te voorkomen. Dat stellen we vast op het terrein. We moeten echt alert zijn om die heide te herstellen.

Wat de nieuwe applicatie betreft, heeft het ANB geen totaalbeeld van de stand van zaken van het project. Het ANB heeft momenteel ook geen zicht op de evaluatie van de rampoefening. Dat krijgen we hopelijk snel. Deze materie valt immers onder de bevoegdheid van federaal minister van Defensie Vandepuut. Uiteraard krijgen wij daar verslag van.

Mevrouw De Vroe, u vroeg naar het rapport van de Europese Commissie. Het is onze diensten niet zo duidelijk waarover het precies gaat. Als u daar wat meer specificaties rond kunt geven, zullen zij dat graag verduidelijken. We hebben donderdag in de late namiddag deze vragen doorgekregen en de diensten hebben niet kunnen achterhalen waarover het precies gaat binnen het tijdsbestek dat ons was toegemeten. We zullen daar heel graag op ingaan wanneer u ons daar meer informatie over geeft.

Mijnheer Vandaele, ik heb begrepen dat u heel specifiek vraagt naar de actuele situatie van de terreinen waar het gebrand heeft. Ik heb de indruk dat dat ook nog niet is aangeleverd. We zullen dat bijkomend vragen en bezorgen aan het commissiesecretariaat.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, vorig jaar heb ik in deze periode ook een gelijkaardige vraag gesteld. Ik vind het belangrijk om dit grondig op te volgen, aangezien het toch een steeds groter probleem wordt in ons Vlaanderen. Vandaar dat ik regelmatig vragen stel rond dit thema.

Ik moet eerlijk zeggen: ik vind het goed dat u zelf stelt dat er altijd ruimte voor verbetering is. Dat is ook de reden waarom ik deze vraag jaar na jaar opnieuw stel. Ik vind het een goede zaak dat u dat zelf erkent en elke keer nieuwe elementen aanbrengt. Het is belangrijk dat we blijven leren wat dat betreft, dat er een goede communicatie is, een goed communicatieplan, daar hebt u ook naar verwezen, dat er brandoefeningen zijn en dat we daaruit leren.

Ook is het goed dat er een provinciaal interventieplan komt, dat zal waarschijnlijk nog meer navolging krijgen, dat zullen we zeker verder opvolgen.

U hebt vorig jaar nog geantwoord, en dat was een suggestie van mijn fractie, dat u voor betere bosbrandwagens zou zorgen. Daar waren wij toen al heel tevreden over. We zullen dit zeker verder opvolgen.

Het natuurherstel zelf is ook heel belangrijk. We moeten dat zeer goed opvolgen.

Minister, mijn vraag over het rapport van de Europese Commissie en hoe u dat evalueert, komt voort uit een artikel van De Standaard op 19 juni. Men verwees daarin naar de jaarlijkse kosten. Naar aanleiding van de derde alinea van het artikel stelde ik u letterlijk deze vragen. Men schrijft dat de Europese Commissie waarschuwt in een recent rapport dat de jaarlijkse kosten van de bosbranden alleen maar zouden toenemen, vandaar mijn vragen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, minister, het is geruststellend dat u een aantal maatregelen opsomt die al genomen zijn en die in de preventieve sfeer bijzonder belangrijk zijn. Dank daarvoor.

Daarnaast kijk ik toch ook uit naar de conclusies die we hopelijk na verloop van tijd kunnen trekken uit het natuurherstel na de vorige branden, zodat we daar voor het beleid wat nuttige elementen uit kunnen halen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het concept van de natuurbegraafplaatsen en de rol van het Agentschap voor Natuur en Bos bij de concretisering daarvan – 2580 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Bart Nevens

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, ik heb een nieuwe vraag om uitleg ingediend over het concept van de natuurbegraafplaatsen, meer bepaald over de mogelijkheid om het voorstel van decreet dat we hier unaniem heb een goedgekeurd in oktober 2016 in uitvoering te brengen. Ik heb al een eerdere vraag om uitleg gesteld na die goedkeuring, ik heb intussen ook al een schriftelijke vraag gesteld, en ik blijf met een aantal bezorgdheden zitten.

Afscheid nemen van een overledene is altijd een pijnlijke gebeurtenis. We zien al een aantal jaren dat steeds meer individuele keuzes worden gemaakt. Mensen vinden het belangrijk om dat op een zo persoonlijk mogelijke manier in te vullen.

Het decreet van 16 januari 2004 heeft daar al gedeeltelijk invulling aan gegeven door de mogelijkheid die gecreëerd werd om de as van een overledene mee naar huis te nemen. Ondertussen zijn reeds heel wat andere initiatieven genomen, gewoonlijk via een voorstel van decreet, om die persoonlijke invulling meer mogelijk te maken. Ik denk aan de keuze van de gemeente waar men begraven of verstrooid wil worden, maar ook aan het recente voorstel van decreet dat de mogelijkheid geeft dat een stad of gemeente zelf aangeeft in welke zones van het openbaar domein verstrooiing van asse of begraving van een afbreekbare urne zou kunnen. We willen daarmee meer mogelijkheden creëren voor het inrichten van zogenaamde natuurbegraafplaatsen. Denk aan het creëren van herdenkingsbossen waarbij een entje met een afbreekbare urne wordt begraven zodat een nieuw bos kan ontstaan.

Heel veel mensen vragen om ergens in de natuur op een rustige plaats, in de duinen, in een bos te worden uitgestrooid, en daar willen wij gevolg aan geven. In uitvoering van het decreet hebben een aantal gemeenten al stappen gezet en een zone binnen het openbaar domein, in bos- of natuurgebied, aangeduid waar ze dit in de toekomst mogelijk willen maken. Ik verwijs ook graag naar het initiatief van de stad Antwerpen om dat mogelijk te maken op de Schelde, daar kwamen heel wat positieve reacties op.

Minister, mijn vraag gaat over de manier waarop het ANB de aanvragen bekijkt en vragen zou stellen over de uitvoering van het decreet. Ik heb het dan over de opmaak van een afwegingskader waarnaar wordt verwezen. In antwoord op een eerdere schriftelijke vraag werd dit in het vooruitzicht gesteld voor najaar 2017. Dat is ongeveer één jaar na het decreet. Ik had gehoopt dat dit sneller kon worden uitgevoerd.

Minister, wat is de stand van zaken met betrekking tot de uitwerking door het ANB van het afwegingskader voor de aanleg van zogenaamde natuurbegraafplaatsen? Welke krachtlijnen zal dit afwegingskader bevatten? Welke instructies hebt u dienaangaande aan het agentschap gegeven of zult u nog geven? Binnen welk tijdsbestek kan dit worden gefinaliseerd? Kunt u garanderen dat dit afwegingskader zo snel mogelijk wordt afgewerkt zodat steden en gemeenten die de mogelijkheid willen creëren om assen te verstrooien in bos- of natuurgebied, op openbaar domein, tegemoet kunnen komen aan de vraag die bestaat bij heel wat van hun inwoners?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Schryvers, ik deel volledig uw bezorgdheid over het uitrollen op het terrein. Het decreet is aangepast, en dat is een goede zaak, maar nog niet alles is uitgeklaard. Er zijn nog wat vragen over de regelgeving inzake omgeving, de natuur- en boswetgeving, bestuurszaken en onroerend erfgoed. Men is nu bezig dit allemaal in kaart te brengen en daar een duidelijke richtlijn over te maken. Ik heb die opdracht gegeven aan het ANB. Een van de bottlenecks bij het ANB – en de leden van deze commissie weten dat al – is dat er veel mensen op het terrein zitten. Wanneer echter juridische en technische zaken moeten worden uitgewerkt, durft het daar al eens te stropen.

De opdracht zal pas in het najaar klaar zijn, maar het is niet omdat die richtlijn er nog niet is, dat onze diensten in geval van concrete projecten op het terrein, niet kunnen meezoeken hoe dit kan worden gerealiseerd. Men kan dus wel degelijk al iets doen voor het najaar van 2017.

De interne richtlijn van het ANB moet klaarheid scheppen over het wettelijke kader binnen het decreet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, de procedure die vooropgesteld wordt voor gebieden die onder natuur- en bosregelgeving vallen bij de realisatie van een natuurbegraafplaats, de criteria met betrekking

tot ecologische draagkracht, beheer en toegankelijkheid en de criteria met betrekking tot de inrichting van een natuurbegraafplaats.

De opmaak van een interne richtlijn bij het ANB moet tegen het najaar 2017 afgewerkt zijn. Ik wil echter nogmaals benadrukken dat men op het terrein nu al kan meezoeken aan de hand van een aantal proefprojecten. Men kan daar ook uit leren en die expertise meenemen in de richtlijn die men moet uitwerken. Wanneer er dus concrete vragen zijn op het terrein, moet men de bereidwilligheid hebben om op een positieve manier te zoeken naar oplossingen in plaats van honderden knelpunten op te lijsten.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, ik ben blij dat laatste te horen. Het kan toch niet zijn dat een decreet dat hier unaniem is goedgekeurd, dat tegemoetkomt aan een maatschappelijke vraag en dat op een eenvoudige manier kan worden uitgevoerd, nu nog op zoveel moeilijkheden stuit. Uit de correspondentie van het ANB blijkt dat men het eerst heeft over de evaluatie, bijvoorbeeld van het proefproject in Rekkem. Dat is echter een ander project dan de inhoud van het voorstel van decreet. Het voorstel van decreet gaat enkel over uitstrooiing en begraving van een urne. Dat is niet noodzakelijk aansluitend op een gemeentelijke of stedelijke begraafplaats. We moeten dit niet moeilijker maken dan nodig.

Ik hoor uw oproep, minister, om tijdens de opmaak van dat afwegingskader, al een aantal stappen te zetten en een aantal projecten te realiseren. Als we nu moeten wachten tot het najaar voor het afwegingskader, dan zijn we al een jaar verder. Als dan overal waar er een vraag is, nog een toegankelijkheidsreglement moet worden opgemaakt of aangepast, of als er nog andere beheersplannen moeten worden opgemaakt, dan wordt de uitvoering van wat een eenvoudig decreet zou moeten zijn, problematisch. Ik begrijp de bezorgdheden van het ANB, maar als we realistisch zijn, dan is er een maatschappelijke vraag. Dat betekent echter niet dat een gemeente in een natuurgebied onmiddellijk zal aanduiden waar er in groten getale uitstrooiingen of aanplantingen zullen gebeuren zodat dit een zeer grote invloed zou hebben op de omgeving. Minister, wil u blijvend rekening houdend met die bezorgdheid in uw contacten met het ANB bij de opvolging van dit dossier?

De voorzitter: De heer Wouters heeft het woord.

Peter Wouters (N-VA): Minister, ook ik ben even te gast in deze commissie om de interessante vraag van mevrouw Schryvers te kunnen volgen. Mevrouw Schryvers, ik dank u voor uw vraag ter verduidelijking van dit afwegingskader.

Mijn fractie is voorstander van een dergelijk kader. De wijziging in het decreet laat toe dat gemeenten en steden welbepaalde zones kunnen aanduiden als natuurbegraafplaats maar uiteraard is niet elk stuk openbaar domein daarvoor geschikt. Het lijkt me dan ook handig om een aantal algemene voorwaarden te stellen. Ik ben blij dat de Schelde niet in een bos ligt, zoals mevrouw Schryvers zei, want dan hadden we daar nog niet veel verder gestaan.

Minister, ik ben blij dat u hier verduidelijking in brengt. Worden de vragen die het ANB hierover krijgt, opgelost door dat afwegingskader of krijgt u nog andere vragen van steden en gemeenten?

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, wij volgen met veel aandacht de evolutie van de natuurbegraafplaatsen. Tot nu toe zijn er in Antwerpen en in Sint-Niklaas. Zijn er intussen nog andere? Wordt daar een lijst van bijgehouden?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Schryvers, ik herhaal dat ik daar volledig achter sta en dat ten volle wil ondersteunen. Ik zal die opdracht nog eens aan onze diensten geven.

Voor zover wij zicht hebben op een aantal knelpunten, wordt alles opgenomen in die richtlijn.

Mevrouw Pira, ik zal eens bij het ANB moeten navragen of zij een zicht hebben op hoeveel er nu in totaal zijn. Er zijn misschien ook lokale initiatieven waar zij niet altijd rechtstreeks bij betrokken zijn. De stad Gent bijvoorbeeld is met een dergelijk initiatief bezig. Ik zal aan onze diensten een overzicht vragen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de uitbreiding van de omgevingsvergunning – 2589 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Bart Nevens

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Collega's, mijn vraag gaat over een thema dat vorige week bij de bespreking van het verzameldecreet aan bod kwam. Ik was toen zelf lichtjes ingedommeld en had niet volledig opgelet, maar ik heb wel begrepen van collega Vandaele dat u toen ook hebt bevestigd dat de socio-economische vergunning in het kader van het Integraal Handelsvestigingsdecreet wordt ingekanteld in de omgevingsvergunning.

De omgevingsvergunning gaat van start op 1 januari 2018. Mijn nieuwsgierigheid was geprikkeld naar aanleiding van het uitstel dat we decretaal mogelijk hebben gemaakt een aantal weken geleden. Wat is de stand van zaken van het omgevingsloket? Welke aanpassingen moeten er nog gebeuren om de inkanteling van de socio-economische vergunning en ook de natuurvergunning op 1 januari mogelijk te maken? Is men er al mee bezig? Blijft 1 januari nog altijd een haalbare datum voor de start van de omgeving?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega, er moeten twee dingen worden geïntegreerd. Voor de socio-economische vergunning voor onder andere handelsvestigingen is eigenlijk al decretaal bepaald dat dit vanaf 1 januari 2018 is. We moeten nog uitvoeringsbesluiten nemen die snel naar de regering kunnen gaan om uit te voeren. Dat gebeurt samen met minister Muyters, die het luikje digitalisering zal moeten meenemen. Het is zo dat de secretaris-generaal heeft gezegd dat hij zich zorgen maakt. U kent de problemen met de digitalisering. Hij zegt dat de lokale besturen, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en de Vereniging van de Vlaamse Provincies uitstel vragen. Ik vind dat we de datum moeten aanhouden maar omdat de secretaris-generaal aan de alarmbel trekt – zoals we dat gewend zijn –, heb ik het initiatief genomen om heel binnenkort samen met collega Muyters na te gaan hoe we dit aanpakken. Het staat in een decreet, en wat mij betreft, moet het ook worden uitgerold. We zullen samen nagaan hoe we het verder aanpakken. Dat is de situatie voor de socio-economische vergunning.

Voor de vegetatiewijzigingsvergunning of de natuurvergunning, zoals ze in de volksmond wordt genoemd, is er nog geen decretale basis. Het zit in de codex die

definitief door het parlement moet worden goedgekeurd om ermee te kunnen starten. Wij maken ons daarover grote zorgen. Als dit pas in september zal gebeuren, zoals het er nu naar uitziet, vrezen we dat we dit nooit klaar krijgen voor 1 januari 2018. We moeten nagaan hoe dit komt en wanneer het parlement de codex zal goedkeuren.

We doen volop verder. Het is mijn intentie en mijn ambitie om dit te kunnen doen. Binnenkort is er dus overleg met minister Muyters om samen na te gaan hoe we kunnen omgaan met de noodkreet van onze secretaris-generaal.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik schrik ook een beetje van de noodkreet van de secretaris-generaal. We hebben de inwerking-treding al tweemaal uitgesteld via een decreet.

Voorzitter, het zou misschien goed zijn om op termijn nog eens met de secretaris-generaal van gedachten te kunnen wisselen in de commissie om na te gaan hoe het komt dat het niet kan worden gerealiseerd. Vlaanderen in de 21e eeuw moet dat toch kunnen.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Ik heb dezelfde bezorgdheid. Minister, ik heb een aantal keren gezegd dat dit geen kinderziektes meer zijn. Er moet dieper worden gezocht. Ik denk dat er een structureel probleem is dat altijd opnieuw de kop zal opsteken. Zo ziet het er momenteel toch uit. Ik heb al twee keer gevraagd om daarnaar op zoek te gaan. Hebt u enig zicht op het dieperliggend probleem van wat zich nu afspeelt?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, als het parlement graag een hoorzitting willen organiseren, laat ik dat heel graag aan jullie wijsheid over. Ik denk dat het nuttig kan zijn om de mensen die er dagelijks mee bezig zijn, te horen.

Nogmaals, wij doen er alles aan, samen met collega Muyters, om de timing te halen. Wat de natuurvergunning betreft, hoop ik dat we snel de decretale basis hebben zodat we vooruit kunnen.

Axel Ronse (N-VA): Op mijn fractie kunt u alleszins rekenen om zo snel mogelijk de Codextrein in het parlement goed te keuren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Cindy Franssen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de resultaten van het rapport 'Medicijnen in de Waterketen, het verkennend onderzoek in de periode 2014-2016' van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) – 2595 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Bart Nevens

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Cindy Franssen (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, exact een jaar geleden stelde ik reeds een vraag over de beschikbare studies van medicijnresiduen en hormoonverstorende stoffen in ons drinkwater. U bracht ons toen op de hoogte van het lopend onderzoek dat de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) aan het uitvoeren was.

Recent is het rapport van dit onderzoek op het internet verschenen. Er werden 26 verschillende stoffen geanalyseerd, de metingen gebeurden op verschillende delen van de waterketen alsook op specifieke locaties zoals in ziekenhuizen, bedrijven, drinkwaterinnamepunten enzovoort. Bij ziekenhuizen was er vooral een verhoogde concentratie aan röntgencontrastmiddelen en voor 90 procent van de gevallen zijn de gezinnen de grootste bron van medicijnlozing in het water.

De waterbehandelingstechnieken die worden gebruikt door de drinkwaterbedrijven om het drinkwater te zuiveren, verwijderen een groot deel van de medicijnen. De concentraties liggen onder de grens van 100 nanoliter per liter water wat volgens de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) mogelijks niet leidt tot negatieve effecten voor de volksgezondheid. Hoewel de WHO bij dergelijke concentraties aanbeveelt dat routine monitoring niet relevant is, wijst de VMM er toch op dat er voorzichtigheid moet worden geboden in de toekomst en dat een verdere opvolging van medicijnen in drinkwater wenselijk is. Dit kan alleen maar worden toegejuicht.

Toch zijn er ook nog andere stoffen die onze aandacht verdienen. Uit uw antwoord bleek dat in 2012 de Vlaamse drinkwaterwetgeving werd herzien. Water Safety Planning en nieuwe verontreinigende stoffen werden opgenomen in de wetgeving. Veel van die 'nieuwe verontreinigende stoffen' kunnen ook in een zeer lage concentratie werkzaam zijn.

- Axel Ronse treedt als voorzitter op.

Met de stelling dat 'de dosis het vergif' maakt, wordt Paracelsus als de grondlegger van de toxicologie beschouwd. Alles is uiteindelijk giftig, als de hoeveelheid maar groot genoeg is. Dit leidt ertoe dat men in het beleid of de regelgeving vaak drempelwaarden hanteert om gevaren voor de volksgezondheid te benoemen en te bannen. Zo ook het decreet betreffende het preventieve gezondheidsbeleid van 2003 dat uitgaat van 'grenswaarden in de mens'. Dit uitgangspunt roept vragen op inzake het beleid rond hormoonverstorende stoffen.

In 2013 stelde de Hoge Gezondheidsraad in een advies onomwonden dat "er geen wetenschappelijke twijfel over bestaat dat sommige vervuilende stoffen, die het endocriene stelsel ontregelen, bij lage blootstellingsdosissen effecten veroorzaken."

Minister, hebt u kennis genomen van dit rapport? Welke maatregelen zult u in de toekomst nemen om de opvolging van medicijnen in drinkwater te garanderen en toch nog meer te zuiveren uit het drinkwater? Wat zijn de volgende stappen?

Zullen in de regio's waar er een verhoogde concentratie aan geneesmiddelen in het drink- en oppervlaktewater is vastgesteld, de veroorzakers van deze vervuiling meer worden gesensibiliseerd over deze problematiek, zodat door een aanpassing in het gedrag of de procesvoering de concentratie hierdoor kan verminderen?

Worden ziekenhuizen met een hogere concentratie röntgencontrastmiddelen hierop aangesproken en opgevolgd om deze hoeveelheden in het water aan te pakken?

Zullen de toekomstige onderzoeken van de VMM zich ook toespitsen op de 'nieuwe verontreinigende stoffen' zoals hormoonverstorende stoffen, waarbij zelfs lage dosissen schadelijk zijn?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Franssen, bedankt voor de vraag. Dit is iets wat dit parlement ook al lang bezighoudt. Ik herinner me nog zeer goed dat

we, toen ik twee of drie legislaturen geleden aan de andere kant zat, een voorstel van resolutie daarover hebben goedgekeurd in deze commissie Leefmilieu.

Er is ook al heel wat gebeurd. U verwijst zelf ook naar de beleidsinitiatieven die in 2011 zijn genomen. Ik heb toen beslist dat we met 'water safety plans' (WSP) echt de hele keten moesten aanpakken, zeer integraal, van bron tot kraan. Op dit moment werken we ook nog altijd verder: de laatste hand wordt gelegd aan de omzetting van de bijlagen II en III van de Drinkwaterrichtlijn. In aansluiting bij de reeds bestaande wetgeving zal ik aan de Vlaamse Regering voorstellen om te kiezen voor het systeem van een op risico's gebaseerde controle van de conformiteit van ons drinkwater. Het WSP-concept en het principe van de risicogebaseerde controle zijn bij uitstek de instrumenten die ervoor kunnen zorgen dat de residu's van geneesmiddelen worden geminimaliseerd en goed opgevolgd in ons drinkwater. De toezichthouders bij zowel de VMM als het Agentschap Zorg en Gezondheid gaan ook in dialoog met de sector en maken ook goede afspraken over de wijze waarop deze problematiek wordt opgevolgd. Vrijdag staat er trouwens een besluit op de agenda van de Vlaamse Regering om het concept van richtwaarden die deel uitmaken van de kwaliteitseisen, te kunnen vastleggen. Het is de bedoeling om voor nieuwe stofgroepen, zoals medicijnen, richtwaarden te kunnen vastleggen, die dan ook heel sturend werken voor onze drinkwaterbedrijven. U ziet dus dat we dat aanpakken en dat we ook steeds stappen vooruit zetten.

– *Bart Nevens treedt als voorzitter op.*

Ik kom tot uw tweede vraag. De opties ter zake kunnen worden bekeken, maar zoals in het rapport wordt aangegeven, zijn de bronnen van de medicijnresten erg divers en diffuus. Het is niet evident om daarop in te grijpen, maar we laten dat niet los en blijven daar verder aan werken. Ook met betrekking tot ziekenhuizen met een hogere concentratie röntgencontrastmiddelen onderzoekt de VMM wat mogelijk is. We volgen ook de Europese strategie op het vlak van de monitoring van nieuwe stofgroepen. Daarbij zijn de richtlijn Prioritaire Stoffen en de Europese Watch List voor oppervlaktewater sturend. Dat wordt aangevuld met gericht verkennend onderzoek in relatie tot de Vlaamse context, door middel van het toepassen van specifieke screeningstechnieken op oppervlaktewaterstalen.

Mevrouw Franssen, u mag er dus op rekenen dat we die problematiek ernstig blijven nemen en dat we ook, waar we kunnen, zo veel mogelijk beleidsinitiatieven nemen.

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Cindy Franssen (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb eigenlijk niet echt onmiddellijk bijkomende vragen. Het is goed dat het wordt opgevolgd. Ik besef ook dat het zuiveren van medicijnresten niet evident is. Je kunt moeilijk medicijnen gaan verbieden. Misschien kan worden onderzocht hoe de farmacie, hoe de ziekenhuizen zelf die zaken ook mee kunnen aanpakken. Dat is misschien een suggestie om mee te nemen naar een interministeriële conferentie, ook ten overstaan van de federale overheid. Het lijkt me niet onbelangrijk dat ter zake ook met de federale collega's verdere stappen worden gezet.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik begrijp dat een permanente monitoring met betrekking tot de productiegroepen waarover collega Franssen spreekt, niet aan de orde is, maar is er dan wel in een periodieke monitoring voorzien? Met andere woorden, houdt men dat verder in de gaten en komen er vervolgonderzoeken? U hebt geantwoord dat u meedoet aan een Europees monitoringprogramma inzake nieuwe productiegroepen. Op zich vind ik dat goed. Ik kan dat misschien categoriseren als proactief beleid. Tot nu toe vond ik dat men misschien een beetje

achter de zaken aanliep. Maar nogmaals, ik wil veeleer naar de toekomst dan naar het verleden kijken. Ik hoop dus echt wel dat we ter zake stappen vooruit kunnen zetten.

Wat medicijnresten betreft, zegt men dat we natuurlijk geen medicijnen kunnen verbieden. Ik stel echter nog regelmatig vast dat mensen niet weten dat ze medicijnen eigenlijk niet in de gootsteen mogen kiepen. Ik zie dat soms in mijn naaste omgeving gebeuren.

Ik wijs er dan natuurlijk wel op dat dat niet de bedoeling is, maar ik denk dat we op dat vlak ook nog wel wat kunnen doen qua sensibilisering. Natuurlijk, als je over van alles en nog wat sensibiliseert, dan is het resultaat dat mensen voor niks nog alert zijn. Ik denk echter toch dat men op het vlak van sensibilisering echt nog wat meer kan doen, bijvoorbeeld als het gaat over apothekers of bepaalde ziekenhuizen. Dat valt er immers toch wel wat tussenuit, vooral bij mensen die niet vaak medicijnen gebruiken. Je kunt zeggen dat dat niet het grote probleem is, maar ik denk toch dat dat heel vaak gewoon in de gootsteen verdwijnt of in de vuilnisbak terecht komt, terwijl het natuurlijk het best wordt teruggebracht naar het punt waar het is gekocht.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Collega Danen, als je mensen kunt verhinderen om dingen door te spoelen, dan moet je dat natuurlijk vooral doen. Het is inderdaad onzinnig dat men dat nog doet. Daarmee ga je echter het probleem niet helemaal oplossen, want als mensen medicatie nemen, dan komen die resten natuurlijk toch ook nog altijd in het afvalwater. Hetzelfde geldt voor drugs en zo. Die blijven er ook altijd in.

Minister, dit lijkt me een heel moeilijk probleem. We zouden onze rwzi's moeten uitrusten met de meest verfijnde technologie, die ook zeer duur is en ook niet voor honderd procent een oplossing biedt, denk ik.

Collega, u spreekt over ziekenhuizen. Ik kan me voorstellen dat daar misschien wel een soort voorzuivering mogelijk is. Ik ken in elk geval wel instellingen die dat doen. Ik ken een instelling waar op een bepaald moment riolen moesten worden vernieuwd omdat ze helemaal waren weggevreten door het soort medicatie dat daar werd gebruikt.

Minister, men kan daar dus wel iets aan doen op het niveau van een instelling of ziekenhuis, maar ik weet niet of er mogelijkheden zijn om dat voor alle mensen te doen in de rwzi's die we kennen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Een permanente monitoring is op dit moment inderdaad niet betaalbaar, maar het is wel zo dat daar periodiek veel meer toezicht op is, zeker voor de in die zin bepaalde stoffen. Er is de Watch List, waar de specifieke stoffen op staan waarop we periodiek moeten controleren. De VMM is net aan het onderzoeken of er misschien ook beter kan worden gestuurd via de vergunningen. Het gaat dan over de voorzuivering, de waterzuivering. Er moet inderdaad worden bekeken of we niet wat meer moeten sturen bij de ziekenhuizen, met de vergunning voor het lozen van water en wat er moet worden gezuiverd. Dat moet natuurlijk ook technisch mogelijk en haalbaar zijn, maar misschien wordt daar inderdaad nog te weinig op ingezet vanuit het perspectief van de waterzuivering.

Er is heel wat sensibilisering met betrekking tot het terugbrengen naar de apotheek of het veilig inzamelen op een containerpark van dat afval, maar dat

moeten we ook blijven herhalen: dat is klein gevaarlijk afval en dat hoort elders niet thuis. Ik sluit me echter ook enigszins aan bij de heer Vandaele: dat komt natuurlijk ook op andere manieren in ons afvalwater terecht. Dit is dus een complexe problematiek, waarvan we ons bewust zijn. Onze diensten laten dat ook niet los, op alle niveaus. Ze blijven er ook verder wetenschappelijk onderzoek naar doen.

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Cindy Franssen (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Bij het overleg dat op Europees vlak gaande is, zou het misschien ook goed zijn om te bekijken hoe ook de farmaceutische industrie mee kan worden betrokken om haar verantwoordelijkheid te nemen als het gaat over die medicijnen. De vervuiler betaalt een stukje. Als men dat aan de bron aanpakt, en dat kan op Europees niveau ook worden bekeken, dan lijkt me dat toch een mogelijkheid die we toch mee in overweging moeten nemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.